

SACRE REGIE MAIESTATI DI
VI MATTHIE PĀNONIE, BOEMIE
DALMATIE REGIS INVICTISSI
MI LODOVICVS CARBO S
AUTEM PLVRIMAM DICIT

Ontemplanti mihi di
ligentissimeq; intuenti
singulorū italiae princi
pum externorumq; re
gum uitam & mores: nō

facile quisq; occurrat quem tibi in omni gñe
laudis preferre aut et comparare possim?

Dive Matthia Rex inuictissime: Nam si

rei militaris peritiam consideremus q̄
propria est magnorum uiroꝝ: principi
busq; maxime necessaria non ad inferēdas
sed ad propulsandas iniurias. neminem

profecto inueniemus qui tecum de bellica
uirtutis gloria contendere audeat: quod
quidem res tuae fortissime praeclarissime
gestae manifestissime indicant & luce cla-
ruius ostendunt: cum solus propemodum
existas qui ferocissimorum turchorum & chri-
stiano nomini infestissimorum hostium
assiduum impetum sustinere ac reprimere
ualeas: Quod nisi Caesariana celeritas et
diuina uigilantia tua impedimento ei es-
set illi se proculdubio uictores fore arbitra-
rentur: iampridem in italia pede posuisset:
quod certe saluo & incolumi Matthia spera-
re non possunt: Incredibilia sunt quae huc
ad nos quotidie afferuntur de mirabili
uictoriarum tuarum successu: in quibus omnibus
non modo te imperatorem fortissimum summumque

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

bellorum ducem & armorum scientia p̄-
stantissimum om̄s admirantur: ueruz
etiaꝝ prudentissimum iustissimumqꝫ pri-
cipem agnoscunt: & ut singulari astu-
tia & militari calliditate Annibalem
aut Sertorium superasse: sic pietate:
modestia: integritate: temperantia: re-
ligione Scipionem aut Marcellum ret-
tulisse uideris. O uirum īmortalitate
donandum: o principem totius terrarū
orbis imperio dignissimum: Sed oībo
ornamentis tuis illud mea sententia
præclarius censendum qꝫ litteratos ho-
mines & scientia & eloquentia præstabi-
les uiros mirum in modum amplecteri:
foueri: honoribus muneribusqꝫ prosequi.
Quicumqꝫ ad Celsitudinem tuam

uisendam salutandamq; accesserint nō
abs te indonati abeunt: Oratores, poetas,
philosophos, doctos om̃s, pecuniis, vesti-
bus honestos, generosis equis ornatos
dimittis: cogisq; memores esse tui: Hac
enim propria regibus & principibus ē
uirtus: nam si cetera eis cumulatiſſime
adſint: ſola aut liberalitas deſit: nō ſūt
illi quidem ullo modo principatu digni
quem ſola beneficentia cōmendat. Nec 3
deum ipſum amaremus niſi eum nobis
propiciū fore ſperaremus: quod probe
intelligere uideris o munificentiffime
Rex Matthia qui preclariffima quoq;
ingenia dando, ſubleuando, largiēdo
tibi perpetuo deuincire non ceſſas: Qua
cum ita ſint: neceſſitatem quandam et

di
obligationem crucis omnibus imposuisse
videris ut nomen tuum cum omni poste-
ritate adæquare nitantur: quod et ego
si modo inter illos annumerandus sis:
pro uirili mea facere aggrediar: cum pre-
sertim a ditionis tue hominibus quos hic
plurimos sub disciplina nostra hoc tempo-
re habemus incensus inflammatuſq; sim:
et in primis a Reuerendo & humanissimo
p̄fateſule Sigismundo herneſto qui nunq̃
de tuiſ laudibus conticeſcit: qui cum Diu
Matthiam Regem & benefactorem ſuum
nominat / mella dulciſſima lingere uide-
tur: quamobrem dialogum ſcripſi tibi tū
mecum loquentem facio de ampliſſimis
laudibus rebusq; geſtibus tuiſ: ſummatim tñ
et curſim: quaſi ſi mihi uitam dominus r

dederit: & tibi non ingratum fuerit: alio
quodam orationis filo contexere dispo-
sui: nunc ueluti primitias quasdam mit-
timus: quas si maiestati tue non displi-
cuisse cognouero: maiora deinceps aggre-
diemur. Interim bene vale Christiane
gentis decus & gloria: *vay*

Lais Ambrosij Lucice' spalatensis Paed. Gualt.

Ad Serenissimum principem & inclitum
pannoniæ Regem Dilectum Matthiam: Lo-
dovici carbonis dialogus de ipsius Regis i
laudibus: rebusq; gestis: Collocutores sūt
insignis quinque ecclesiensis epūs: Sigismū-
dus hernestus & Lodouicus Carbo.

Ad nos tandem fugitiuū istus
quinque ecclesiensem episco-
patum forti manu mi Sigis-
munde retraximus: Sic pro-
fecto sperandum semper duxi: sic presagire
mihi animus uidebatur & ob paterna meri-
ta: & ob egregiam animi tui prestantiam
morumq; modestiam: quæ non minus q̃
doctrina & eloquentia prudentissimis regi-
bus placere consuevit. Sig. Sic huānissimo

principi & gratissimo regi meo visum est o
lodouice id totum benignitati eius accep-
tum refeto: qui magis seruulorū suorum
propensissimam uoluntatem fidissimamq;
constantiam q̄ ingentia quedam uirtu-
tum ornamenta ponderare solet. Lo. Neq;
tibi singularis deest uirtus: & fidelē abunde
superest quam etiam uir preclarissimus &
omni laude dignissimus pater tuus difficilli-
mo tempore periculosissimorū reb; mirabi-
liter exhibuit: Quid n. ille pretermisit:
quid non excogitauit: quid non et animo
peragendum: & corpore faciendus suscepit
quod ad regiam incolumitatem pertinet &
Sig. Equidem parentem meum laudari & q̄des
a laudato uiro audio libentissime: Sed mihi
crede: mitissimi regis humanitas cunctorū

2
merita exuperat: Seruat nimirū hesiodi poe-
ta sapientissimi preceptum qui semp cumu-
latiore mensura quod acceperis: si modo pos-
sis: reddi iubet. Quo magis presulum illos
nostros malignitatem & peruersitatem i-
improbendam: detestandam execrandam
censeo qui ab Rege Matthia tantis honori-
bus muneribusq; affecti: ab eo ingratisime
desciuerunt: eiusq; tranquillissimum re-
gnum perturbare conati sunt: Vnde iu-
stissima causa fuit Regi nostro succense-
di parumper italis uestris apud quos illi
nri tam prauos mores imbiberant: uixq;
potuit contineri quin decreto sanciret ne
amplius pannonijs quisq; disciplinarius
gratia italiam peteret: ubi non tam disert
et litterati q̃ audaces atque ad omne facin'

parati efficerentur. **Lodo.** Non est italia nr̃e
imputandum si qui ex uestris hominibꝫ in-
grati & fallaces extiterint: nos cum bonis
litteris sanctos ēē mores tradimus: melioresqꝫ
in patriam remittimus quos a uobis accepi-
mus: Nulla disciplinarum culpa est si qꝫ
ab optimarum artium studio profectus
deprauatus & corruptus euaserit: sed eorꝫ
qui bonis rebus male utantur: Quid enī
maxime prodest quod non idem grauissi-
me ledere possit si quis abuti uelit: Rem
mortalibus utilissimam ignem ēē uidemus:
quem tñ si ad cremanda tecta preparemus:
facile in perniciem conuertetur. Medicina
celestis donum ad conseruandam corporis
salubritatem: ad restituendam pristinam
ualitudinem concessa: quotiens uitā eripuit.

cum plenissimam habeat & bonarū & noxiarū
 herbarum cognitionem: Ense præcingit latro
 ad struendas insidias: Viator cautus ad sibi
 ferendam opem si quis casus inciderit. Elo-
 quentia quæ prudentis coniuncta fuerit,
 multas urbes constituit: plurima bella re-
 stinxit: firmissimas societates: sanctissimas
 amicitias comparauit. Quæ aut̃ omissis rec-
 tissimis atq; honestissimis studiis rationis &
 officii consumpsit omnem operam in sola
 exercitatione dicendi: inutiles et pernicio-
 sos patriæ ciues aluit: summaq; detrimenta
 & ingentes calamitates in res publicas impor-
 tauit: Vobis ipsis et̃ illorum prauitas ascri-
 benda est qui eos tantopere extuleratis ut
 reuocari ad obedientiam non amplius pos-
 se uiderentur. **Sigis.** Accipio mi Lodoiuce

honestissimam excusationem uestram: Li-
beroque sententia mea & penitus absoluo
italiam doctrinam ab omni criminis sus-
picione: in quo etiam Rex ipse noster con-
sentire uidetur qui nobis et in italia per-
manendi & dulcissimos mores suaussi-
mosq; litteras uestras capiendi libertatem
permisit: Sed uelim si me amas omissa nūc
pessimorum hominum ingratitude: de Re-
gia maiestate loquamur: de eius animi ma-
gnitudine disseramus: eius pulcherrima
& fortissima gesta contemplemur. Nihil.n.
auribus meis accidere gratius poss& q̃ de
magnanimi sapientissimiq; principis mei
laudibus audire: abs te presertim carissime
preceptor quem tanto iam tempore p̃anonii
nostri mirifice dilexerunt. **Lodo.** Debeo qdē

et uoluntati & dignitati tuæ morem gerere
 Sigismunde amantissime cum pannonice
 genti uestre plurimū sit obnoxia ferraria
 nostra quæ annos ferme quadraginta no-
 bilissimos adolescentes uros humanitatis
 studiis instituere non cessat: nec alia ulla
 natio plus decoris et emolumenti nobis at-
 tulerit: nec aliunde plures flagrantissimi
 aurei ad manus nostras uenerint q̃ ex
 beatissima ungaria ut grauissimus ille r
 pater Cardinalis hispanus dicere solebat:
 Tuq; preter ceteros discipulos meos me ue-
 hementer obserues. *Sigis.* Si mihi uitā
 dominus dederit: gratissimum discipu-
 lum Sigismundum appellare poteris: tu
 modo incliti Regis mei memor esse uelis.
 An tibi uidetur Matthias noster cum r

excellentissimis italie principibz conferend?

Lodo Ego uō illum non conferendum modo: sed
plane preferendum censeo. cum cum penē
solum perspiciamus intentum ad debellan-
dam foedissimam Turchorū gentem: ad
defendendam christianam rem. p. ad tutā-
dum ecclesiasticum principatum: & q̄q̄ eū
domestica & intestina bella uexauerint:
nulla unq̄ tñ ratione adduci potuit ut
cum barbarorum perfidia componere foe-
dus aut inducias facere uell&: Nunq̄ ti-
tubauit: nunq̄ spem abiecit: nunq̄ animo
infractus apparuit: o alterum Marcellus:
aut Scipionem: aut Cēsarem: ut uerissime
in carmine illo meo cecinisse uidear:~
Pannoniam debent cuncti celebrare poeta'
Aduersum turchos asperrima bella gerētem

5
Eximium fidei decus & tutamina nostrę
Nam nisi pannonii turchis sine fine resistāt.
Actum esset magni pulchro de nomine Christi :
Hoc agit inuidtus Matthias fortibus armis
Rex etate sua toto memoratus in orbe
Plurima nam peragit romano sanguine digna.
Transtulit ungariam generose semina romę
Iupiter omnipotens mutato sydere cęli :

.Sig.

Minus hæc lodouice mira iudicabis si Mat-
thiæ originem educationemq; consideres.
Peruenit ut arbitror ad aures uřas sani illi
parentis eius fama peruulgata: quem sine
dubio cum antiquis illis heroib; quos tan-
topere admiramur comparare possemus
Quot annos uerus ille christi miles p̄ sacra
religione pugnauit : Meruit nimirũ tanta
hominis uirtus ut filio donaret̃ q̄ ad regiũ

Ianus blanchus.

culmen ascenderet. **Lodo.** Memini me puero
nihil esse celebrius q̄ Iani nomen: sepe nūq̄
huc nunciabantur clarissimę uictorię ova
aduersum Turchos felicissime cōsecutus
erat. **Sig.** Admirabilior Iani uirtus de-
bet uideri q̄ nulla maiorę claritudine r
adiutus ipse s̄ nobilitatem & gloriam su-
apte ingenio suaq̄ industria peperit ut d̄
Mario uestro legimus ut ab eo posteri om-
nes initium capiant nobilitatis sue. **Lodo.**
Quis dubitat quin multo preclariuſ & ad
nominis famam excellentius sit propria
uirtute florere q̄ aliorę opinione niti: ce-
teris preluceſcere q̄ a maiorib; generositates
accipere: illi mea sententia uiri magni iu-
dicandi sunt qui non fortune beneficio s;̄
uirtutum adiumento in amplissimū locū

peruenerunt: ad maximamq; dignitatem
conscenderunt. **Sig.** Humilem sane Iani
nostri ortum negare non possumus ex op-
pido hūniade: qui cum uersaretur in curia
Baronis cuiusdam ut nos dicimus: atque
inter pueros educaretur: adeo iam ferox &
animosus existeret ut sepe diuiso in par-
tes duas puerorū exercitu tanq̃ in acie con-
fligeret: acerrimeq; decertaret. **Lodo.** Alter
Cyrum persarum regem mihi narras qui
hoc idem fecisse traditur ab auctoribus et hi-
storicis nr̃is. **Sig.** Quoties ab Ascanio id
factitatum lego apud Virgilium: totiens de
Iano nostro recordor. Cum g̃ pueri magna-
nimitatem & preclarissimā indolem Baro
ille animaduerteteret: Sigismundo Impera-
tori excellentissimo eum pro armigero co-

mendauit: Qui cum itidem pueros omēs
in certaminibz superaret: ductus aliqñ in
principis conspectum & accusatus ē q̄ ni-
mum factiosus inter pueros et seditiosus
esset: Cum autem eius effigiem diligētius
intueretur Princeps: dixisse fertur hunc
quandoq; magnum imperatorem fore.

Lodo. Tale de Caio Cesare presagium uaticiniūq;
fecisse accepimus Lucium Syllam: monu-
isse q; syllanos ut puerum cauerent male
pregnatum: scirentq; illi multos inesse
Marios. **Sig.** Hoc igit̃ pacto ad imperato-
ris notitiam peruenire coepit Vnde cum
primum adoleuisset: Zereimensis bānus
effectus est quo in magistratu uictoria
preclarissima potitus est aduersus bodo-
mensē prefectum quem nos Vauuodam

appellamus: ob quam rem felicissime gesta
creatus est postmodum Transiluanienſis,
vauoda qui poſt Palatinum in tota p̄ano
nia primus habetur. quoquidem in hono
re dum eſſet: alteram inſignem uictoriam
adeptus eſt contra Natulaim Baſſam qui
Vice imperator tranſmarinus uocitatur. nā
cum in tranſiluanienſium alpiū anguſtiā
eum deduxiſſet: parua ſuorum manu quæ
duorum millium numerum non excedebat,
triginta hoſtium millia fudit & uicit: Cap
tusq; fuit Baſſa ipſe cum aliis multis: Pro
cuius poſtea redemptione uniuerſum Rha
cie regnum: quæ fortaiſſe thracia ē: in ditiō
nem pannonii Regis redactum eſt. **Lodo.**
Themistoclem ergo imitatus ē Ianus uester
qui Xerxem illum potentissimum pſaræ

regem qui cum tanto impetu innumerabi-
liq; exercitu greciam inuaserat: ad helleſpō-
ti angustissimas fauces uenire coegit: sic q̃
illum militari astutia & calliditate deluſo
adeo fregit & afflixit ut is qui cum tā for-
midanda classe uenerat, una nauicula
turpissime fugere compulſus sit. **Sig.** De-
num Sigismundo imperatore defuncto:
omnium procerum consensu, totius unga-
rici regni administrator & gubernator elec-
tus est. Deinde ingenti manu collecta quī-
decim millium ut aiunt: iuxta bodomen-
sem urbem castra posuit: et cum Turcorū
imperatore confligit qui supra millia gn-
quaginta habere dicebat: eum q̃ uertit
in fugam: quo sic pulso fuſoq; hadrinopo-
lim & sophiam regias ciuitates obsedit: r

cen

expugnatasq: indio absumpsit. **Lodo** Sic
 plerosq: romanos fecisse nouimus ut Mar-
 cellum in sicilia: Cefarem in gallia & ger-
 mania non seuitie aut crudelitatis gra-
 tia sed ne hostes receptum haberent: aut
 ceteri timore perterriti facilius citiusq:
 deditionem facerent. **Sig.** Multa quoq:
 pro ungarie coronę recuperatione pfecit.
 Camillum imitari studens qui gallos
 acceptas pecunias compulit restituere
 compulit: aut Augustum cefarem qui
 a partis sublata uexilla repetiuit: recepitq:
 Sed cum ea de re cogitare^t essetq: in eo ut
 recuperaret: ecce preter expectationem ad-
 uentat Turchorum princeps ad eam ur-
 bem que a uobis italif Belgradum nominat:
 a nostris Mandor albenfis uocitatur: cum

centum & quinquaginta millib; armator;
classe per magna: multisq; tormentis: ac
plurimis elephantis ut pyrrhum molossu:
aut Annibalem carthaginensem diceret:
quibus cum diu arcem oppugnasset ita ut
solo equata moenia cernerent: ipse cu pa-
ucis eruptione facta ita hostem cecidit
& fudit ut relictis machinis et tormentis
ceterisq; instrumentis & impedimentis ei
necesse fuerit in regnum suum redire.

Lodo. Non miror hec ⁿlani uirtus fuisse uidet^r
q; Romuli qui sabinos uictorie successu
exultantes repressit: aut Horatii Coclitis
qui porsenne heruscoru regis impetu su-
stinuit in ponte sublicio donec a tergo ab-
scinderetur pons. **Sig.** Hac ergo pugna
gloriose confecta et re felicissime gesta mor-

2
ex
bum & assiduo multarum excubiarum
et uigiliarum labore contraxit: quãobrem
in manibus sanctissimi viri Ioannis Ca-
pistrani testamento rite condito eidemq[ue]
cõmendatis dulcissimis filiis suis Ladis-
lao & Matthia diem suum obiit: & uita
migravit uir fortissimus sempiternaque
memoria dignissimus. *Lodo.* Hunc tam
laudabiliter morientem comparare possu-
mus Epaminonde thebanorum duci qui
cum denique sibi auelli iussit spiculum
postq[ue] ei percontanti dictum est clipeũ esse
saluum ut et in uulneris dolore ex quo aĩo
cum laude moretetur: nam cum penitus
fusus hostes ex animi sententia compisset
non finis inquit cõmitones uite mee sed
melius & altius initium aduenit. Nunc. n.

uester Epaminondas nascitur quia sic morit^r.

Sig. Cum hoc modo uita excessisset. vngarie be-
mior rex Ladislaus qui tum erat bude
Albam se contulit: incertus quo in se a^o
essent hi prestantissimi iuuenes: qui cum
nihil obstitissent: se ipsos & arcem & ciuita-
tem totam regi dediderunt: quorum fide
ac uirtute perspecta: horum alter Ladisla-
um Rex transilueuaniensem Bauodam quo
in magistratu pater ante diuissime fuerat
designauit: ob quam quidem rem inuidia
maximam sibi conflauit cum Cilie comite
Cilingespane qui regi erat sanguine co-
iunctus: quapp ille cum dolis circumue-
nire statuit: iussitq; ad se Ladislaui accersi:
(nam & comes hic Albe fuerat tanq; ma-
gnis quibusdam rebus cum eo acturus

qui mali nihil suspicatus solo pugione de
 more accinctus Comitem intrepidus adi-
 uit: ille ut pote qui meditatum facinus
 habebat in animo prorupit ad iurgia: et
 huic obestare perfidiam coepit quod nō
 statim ut decebat regi arcem tradidisset.
 Ladislaus hac de re se honestissime pur-
 gans cum non uerbis solum sed armis re-
 geri uideret: in eum enim stricto gladio
 ferebatur: in ea domo ad quam in consili-
 um uocatus fuerat Comitem occidit. *Lodo.*
 Hac rōe Milonem qui Clodium occiderat
 Cicero defendit quod Miloni ⁱⁿ insidias stru- ^{Clodius}
 xisse constabat. *Sig.* Deinde quanq̃ rex
 fidem dederat nunq̃ hac de re se ultiones
 facturum: tñ cum aliqñ hi duo fratres
 Budam uenissent: procerū consilio capti

sunt: et eorum alter Ladislaus pro Comitibus
morte capite poenas luit. Rex uero peritus
& baronum perfidiam detestatus quod etiam ii
qui cum eo principes capti erant e carcere
eualissent: in Boemiam transire decreuit:
Matthiamque secum duxit: Vbi cum per
aliquod tempus comoratus esset: ueneno:
ut fertur: interiit. Interim cum regnum
principe suo uacaret: omnium consensu
ad regiam dignitatem uocatus est Matthi-
as: & paucis post annis legitime ac solle-
niter coronatus: cum eo tempore coronam
teneret Fredericus imperator quam ei Re-
gina helisabet uxor Alberti qui Ladislai
regis pater fuerat pignori dederat: Inti-
um autem uictorias suas auspicatus est
Matthias cum esset admodum adolescens

ac petiē puer apud sanctum Demetrius
ubi Danubii uadum est cum arce munita:
huc enim cum truci duce Alibego traiecissē:
aliquantumq; prede & hominum & pecora
discursantes diripuissent / passimq; sine
ullo ordine uagantes incursationes pluri-
mas in illa inferiore pannonię parte fe-
cissent: Rex noster parua pro tempore col-
lecta manu quantis maximis potuit itine-
ribus nocturno tempore illuc peruenit: et
cum exploratum hēet eos inordinate huc
illuc ferri: paulo ante lucem aggreditur: il-
li nihil tale metuentes ueluti pecora pro-
sternuntur: & ut quisq; natando euaderet
conabatur: ita in aqua a nr̄is occidebatur:
celsaq; sunt hostium multa millia: nam de-
cem ferme passuum millibus instantes nr̄i

fugientes illos insecuti sunt: **Lodo.** Maior
profecto hec Matthei uiri indoles fuit q̄ Sci-
pionis africani qui q̄ parentem suuz ap̄t
Ticinum grauius sauciuz de manu hostis
eripuit: summis in coelum laudibus effe-
tur. aut Aemilii Lepidi qui puer in acie
progressus hostem interemit cuiemq̄ ser-
uauit: cuius tam memorabilis operis index
in capitolio statua bullata & incincta pre-
texta Senatus consulto posita est: aut Cato-
nis qui cum salutandi gratia pretextatus
ad Syllam uenisset: & capita proscriptoruz
in atrium illata uidisset: atrocitate rei co-
motus pedagogum suum nomine Sarpe-
donem interrogauit quapp nemo inueni-
retur qui tam crudelem tyrannum occide-
ret: cumq̄ is non uoluntatem hominibus

12
sed facultatem deesse. q̄ salus eius magno
presidio militum custodiretur. respondit
set. ut ferrum sibi daret obsecrauit affir-
mans per facile se eum interfestur. q̄ ad
lectum eius illius confidere soleret. **Sig.**
Cum ea sic gererentur: ecce a finitimis
bellum exoritur maxime uō a boemīs qui
duce Suella undique ungariam inuadere
ac deuastare coeperunt aduersus quem
memorabilis extitit Regis nr̄i uictoria:
nam cum multis preliis ab eo Suella uin-
ceretur. arcem quandam vallo & fossa
mirabili arte muniuit: ubi cum obside-
retur: & munimenta omnia diruta ēent.
cum suis eruptionem fecit defensūs tene-
bris & opage noctis dono fretus: Sed cum
nostri omnes bono uidelicet magistro et

15

imperatore docente uigilarent: proq̃ custodia portę acriter starent: aliq̃diu pugnatum est: & cum ille paucis comitantibus fuger̃ captus est et laqueo ei gula fracta: ob hanc tamen causam in eum tali poena rex animaduertit q̃ sub ea arce petrum Zobi unum omnium ungarorū fortissimum sagitta uulneratum in fronte perdiderat. **Lodo.** Generosi animi fuit: sceleris mortē ulcisci: Sic nislus quiescere non potuit nisi prius occiso uolente infelicem amicum Euryalum uindicasset. Sic Aeneas ob cōmilitoris sui Pallantis interitum Turno infestior fuit: nec eum deprecantem audire sustinuit: humero cum apparuit alto balteus & notis fulserunt cingula bullis: et Pallas inquit te hoc munere Pallas imolat

& poenam scelerato ex sanguine sumit.
 et Romani Iugurtham Numidia Reges
 persequi non destiterunt donec eū romā
 captum romam perduxerunt ob hyem-
 salis & Atherbalis necem qui nepotes fue-
 rant Masaniſſe Regis. po. ro. amicissimi.

. Sig. Non parua imperii accessio Regi nostro
 facta est ex boemia pp. Morauiam quę
 Marchionatus est & Slesiam quę ducē
 habet. Morauie pars sine ulla uī sponte
 sua in deditionem uenit: altera ps uiolen-
 ter expugnata. In Slesiam cuius ciuitas
 metropolis fratislauia nominatur, ultro
 ab hominibus accersitus fuit: magnoq;
 triumpho & leto clamore Dux eorū ap-
 pellatus: celebratiq; ludi magnifici ubi
 duces baronesq; permulti hastis concur-

recunt: tantoq; apparatu in eam urbem
ingressus est quanto antea nullus. **Lodo.**
Summa Regis humanitas & clementia
hoc pacto indicatur: nam et. q. Flaminio
nro in macedonia et Cæsari in gallia. &
cn. Pompeio in asia ciuitates se sponte
dedebant tanq; meliores benignioresq;
dominos habiturę. **Sig.** Secura est non
minus gloriosa uictoria in Modana
contra uariuodam Stephanum: ubi aduer-
sum quadraginta hostium millia: cęsęq;
eo pꝛelio sunt hostium millia quindecim:
non tñ ea pugna nostris incruenta qui
insigne detrimentum acceperunt ex obi-
tu strenuissimi viri Ioannis illius Do-
rolezi qui cum fortiter dimicando defor-
me in facie uulnus accepisset: superuiuere

cū duodecim mil-
libus manū cōse-
ruit.

14
amplius indignum putauit: atq: in con-
fertissimas hostium turbas irrupit: ibiq:
postea mortuus inuentus. huius uiri uir-
tus & gloria demonstratur abunde in pa-
latio regis ungarici ubi eo habitu & arma-
ture genere quo tunc pugnauerat nobilis-
sime depictus apparet. **Lodo** Gratitude
magna uestri regis ostenditur qui omni-
ratione conseruare eorum memoriā stu-
deat qui pro eius dignitate sanguinē ipm
& extremum spiritum profundere nō du-
bitarunt: Nam & romani ueteres fortibus
uiris qui rem. p. adiuuissent ornassent:
amplificassent: imagines: statuas trium-
phales arcus erigere consueuerant ut &
uirtuti debitum premium persolueret
& ceteri ad tutandam rem. p. exemplo

mouerentur. honos enim ut inq̃ Cicero
alit artes: omnesq; ad res magnas & pre-
clara studia gloria incenduntur. Vnde
& coelia uirgini equestriſ statua in ca-
pitolio posita q̃ a Porſennæ caſtris thy-
berim fluiuium traiciendo romā redierat.

Sig. Captus ē in eo prelio Dux fuit: cuiusdam
tū preſecti noſtri perfidia qui verezes
dicebatur ſaluus euaſit q̃ obrem confecto
poſtmodum bello perfidię poenas dedit
capite obtruncatus. **lodo.** Punienda gra-
uiſſime ac ſeueriſſime caſtiganda perfidia:
Nam et Tullius hoſtiliuſ tertiuſ romanorū
Rex de Metio Suſſetio albanorum duce i
acerbiſſimumq; ſupplicium ſumpſit quē
in diuerſa quadrigę diſtraxerūt: raptataq;
ſunt eiꝯ uiſcera quia cum ſe romanis

amicum simularet ad fidenates reuera in-
clinabat. **Sig.** Quid loquar de victoria
illa sub Chermelina ciuitate habita que
per incendium capta fuit: ex qua boemi
regis filius Victorinus fugiens, in neze-
la urbe ad quam cum admodum paucis
se se contulerat, deprehensus est **Lodo.** Nō
minus laudis ex hac captiuitate meruit
q̃ africanus ex capto Siphace: aut Paulus
Emilius de Macedonia Rege Perse ī tri-
umphum ducto. **Sig.** Adde aliam tri-
tensem aduersus Casimirum Poloniae
Regis filium quem tandem ad ultimā
desperationem deductum relicto exerci-
tu cum paucissimis quibusdam fugam
facere coegit: Capta deinde ciuitate Mura
sub eius iugum peruenerunt: Fuit autē

hec periculosa coniuratio in qua cum Casti-
ro isto senserunt Ioannes Rhocigon: Rinol-
dus Rhocigon. Ioannes archiepiscopus stri-
goniensis. Ianus quinqueecclesiensis episco-
pus. **Lodo.** Dolendum est profecto tam no-
bile huius iuuenis ingenium ad tantā de-
mentia: insolentia: ingratitude: & teme-
ritatem deuenisse: hoc est quod Cicero no-
ster plerunq; dicit accidere præclarissimis
& splendidissimis ingeniis ut principatus
appetitione ducantur: et odiosa elatione
ac magnitudine animi nimia in eis per-
tinacia reperiat. **Sig** Altera exorta
est in eum coniuratio a Vallachis & tra-
siluanienfibus qui ducente Ioanne Grof-
fo ad quinquaginta millia conuenere
eumq; transiluanienfem Regem appella-

16
uere: aduersum quos habita uictoria oī-
bus ignouit preterq̃ coniuurationis prin-
cipibus quos miro tormenti genere affe-
cit: candentibus .n. lamis uexati & dila-
cerati sunt. **Lodo** Seruauit prudentissim⁹
Rex Ciceronis nostri preceptum qui in
coniuurationib⁹ ait. fontes quidem punien-
dos: multitudini uō parcendum. **Sig.**
Omnia uictoriaꝝ eius preclarissimas
arbitramur Bosthenensem: nam multos
iam annos Bosthenense regnum Turchus
occupauerat inde usque ab Rege Thoma
qui ungarico regno semper amicissimus
sociusq̃ optimus extiterat: is cum fratrem
haberet sceleratissimum imperii q̃ cupi-
dissimum: et filium perditissimum: patri
persuasionibus largitionibusq̃ corrumpit

filius maxime uo q̃ eum facturus se regem
pollicebat si consensum prestuisset ut rex
thomas eius pater interficiat. Ita cum p̃r
exercitum duceret: noctu ab utroq̃ insidio
se interficitur. Confestim filius ab exercitu
in regem eligitur. metu potissimu patrum:
nam multa fingeant: nihil scilicet ipsis
de regis nece compertum esse: sed hostili
manu occisum: Rex itaq̃ electus pater-
nas amicitias relinquens Turchi partes
sequitur. At ille q̃q̃ ferus et barbarus tñ
horum impietate ac immanitate cognita:
ad se uocatos statim capit: de ambobusq̃
poenam sumit: Nam filium in conspectu
suo excoriari iussit: Tergora diripuit costis:
& uiscera nudauit: eius patrum ueru
affixum / uiuentem ac sentientem assari

tanq̃ escam et cibum hominibus futurum.
 Lodo Nusq̃ legisse uideor tam abominabile faci-
 nus: nisi fortasse Seruii Tullii romani re-
 gis sexti filia Tullia comparari huic me-
 rito pōt que uirum suum Tarquinius su-
 perbum in parentis necem sollicitauit &
 per interfecti patris iacens cadauer carpe-
 to uehi non uerita est: unde & uicisille
 Romę sceleratus dictus est Quāobrem pie-
 tatis genus fuit in italia monstra crudeli-
 tatem exercere. **Sig.** Ex eo tempore sub
 Turchorū ditione fuerat bosthena. Rex
 ergo noster laiciam q̃ regia ciuitas est
 illius regni ui expugnat. Præfectus aut̃
 huic oppido et arci erat Monatrigbegus
 potentissimus apud Turchum ueluti re-
 gulus quidam qui cum in arce obsideret̃

& moenia diruta essent: nullaq; defendendi
spes: conditiones deditiois accepit: ut ui-
delicet solus relictis impedimentis & armis
libertate donaret: alii omnes in deditioe
uenerunt: Solus hic ad Turchum profu-
git: aliis tñ libertate permissa quo uellat
abeundi aut redeundi: sed preter prafec-
tum qui rediret inuentus est nemo: adeo
comoti sunt omnes tanti principis cle-
mentia qui cum eos iure belli potuisset
occidere: tñ pro innata mansuetudine
ac benignitate sua ueniam illis dedisset:
omnesq; saluos ee uoluisset. **Lodo** Ad
magnum Alexandri exempla me reuocas
qui deuictis in alia principibus regna
restituit: Matrem & uxorem Darii per-
sarum regis a se debellati tanta comitate

13
ac liberalitate profecutus est ut eius au-
dita morte Sisigambis Darii mater ama-
rissime fleuerit : nec ultra in uita esse
potuerit . Aut Caii Cesaris qui tunc maxi-
me gloriabat^r cum acerrimis hostibus
ignoscebat : qui sepe nūo uerbū illud usū
pabat Dignum te Cesaris ira Nullus ho-
nor faciet : Vel potius ad Iesu christi pre-
cepta qui & ipse pro persequentibus ora-
uit cum ad institutionem nostrā dixit .
Pater ignosce istis quia nesciunt qd faciāt :
Mihi uindictam & ego retribuam dicit do-
minus . Nulla re propius ad deos accedim⁹
q̃ dando : subleuando : ignoscendo . Nihil
habet regum fortuna maius q̃ ut possint :
nihil melius q̃ ut uelint seruare q̃ p̃limos : }
animum uincere : iracundiam cohibere :

uictoriam temperare: aduersarius nobilitate: ingenio: uirtute praestantem non modo extollere iacentem: sed et amplificare eius pristinam dignitatem: hec qui faciat non modo cum summis uiris comparo sed deo simillimum iudico. **Sig.** Hoc pacto regia ciuitate recepta: uniuersa bosthena in regis ditionem peruenit. Cuiusquidem regni administrationi regem prefecit nup virum pannoniæ omnium illustrissimum Nicolaum uaiuodam ex antiquissima & nobilissima progenie ortum: qui hoc anno plurimas consecutus est uictorias. Ter cum ipso turcho quous non iusta acie sed cum discursantibus semper circiter quinque millia depugnauit: semperque uictoria potitus est. Recuperata bosthena arcem illam munitis

sumam totius illyrici quę sanctus Georgi
appellatur oppugnandam suscepit: q̄ cui
oppido inter paludes sita illis undiq̄ qua-
tuor passuum millibus circumdatur: ad
eamq̄ unus tm̄ aditus patet: sed euz ad-
iuuit opportunissima occasio hyemis
frigidissime: q̄q̄ enim ab oppidanis quot-
tidie frangebatur glacies: tm̄ tantum in
nocte congelabatur q̄tum diurno labore
peractum erat: ita tres fere menses oppu-
gnatum oppidum in eius potestatem ui-
redactum est. **Lodo.** Annibali carthaginē-
si minime cedere uoluit Matthias nr̄
quem nulla frigora: nulla celi intēpe-
ries: nulle asperitates aut locorum aut
temporū fatigare potuerunt: qui etia3
in hec turia oculo amisso a pposito itinere

E

non deflexit. **Sig.** Hic tñ ingenti malo
& dāno affectus est rex: nam summe di-
lectum frēm Andream pongo ratium tor-
mento circa oppugnationem percussus
perdidit: uirum sane fortissimum: mireq;
indolis iuuenem ac in re militari pitissimū.
hunc fratrem sepiissime reminisci solet: &
imaturam eius mortem molestissimo aīo
ferre: erat aut hac ratione Regis frater,
q; mater huius & regis mater sorores exte-
terant: **Lodo.** Sic habet rex natura. **o Si-**
gismunde ut mala bonis semper adiūc-
ta sint quod bene Alcmena illa plautina
declarat his uerbis. Satin parua res est
uoluptatum in uita atq; in etate agūda
pre q; quod molestum est ita cuiq; com-
paratum est in etate hominum ita diis

est placitum uoluptatem ut moeror co-
mes consequatur: ut incomodi plus ma-
liq; ilico adsit, boni si quid obtigit. Paul⁹
aemilius nunc felicissimi nunc miseri-
mi patris clarissima representatio ex qua
tuor filiis formę insignis, egregie indoli,
duos iure adoptionis in corneliam gētes
fabiamq; translatos sibi ipsi denegauit:
duos ei fortuna abstulit: quorū alter
triumphum patris funere suo quartum
ante diem precessit: alter in triumphali
curru conspectus post diem tertium ex-
pirauit. Itaq; qui ad donandos usq; li-
beros abundauerat, in orbitate subito
destitutus est. **Sig.** Superest adhuc An-
drea illius frater natu maior Ioannes
Pangoraciul' qui transiluanientem pre-

fecturam administrat: qui de Turchis uic-
toriam preclaram nunc adeptus est. Nam
cum illi magnam uim pecorū & hominum
abigerent apud fluvium qui Tenies appel-
latur cum serum diei esset castrametant-
es: per exploratores certior factus eos se-
gues ac desides ēē ac sine ulla militaris di-
scipline obseruatione: surgente aurora in
eos impetum facit instructa acie. illi tam
improviso malo perterriti: ut quisq; potat
equo insiliens fugiebat. Eum captiui ad-
uenientem cernentes deum supplices pro
uictoria consequenda precabantur. Tur-
chus autem cum in acie profligatus ēet
in captiuos saeuire coepit: quorum tñ
decem millia per Ioānem liberata sunt,
qui de hoste insignem uictoriam repōtauit.

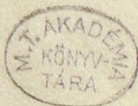
Lod. Nil mirum si sub tali Rege qui semper
vincere didicit. omnes alii fortiter faciāt.

I nam ut inquit plato Quales principes
tales reliqui existere solent. Sed unū pre
termittendum non est de pugna illa Mo-
dauensi q̄ in ea rex noster letale pene-
uulnus acceperat: sagitta .n. pedem eius
grauissime sauciauerat: Cum tñ sūmum
periculum īminere uideret si Regem uul-
neratum esse constaret: confractum sagit-
te lignum suis manibus euulsi. Tribusq̄
postmodum annis in regio corpore inclusi
ferrum illud sagitte permansit qđ nulla
ratione medicabile uidebatur: erat enis
tricuspide acumine / & circa lignum am-
plum. Videns ergo nulla humana ope
sanari se posse. ad īmortalis dei dīpotētiā

Sigis.

confugit religiosissimus princeps: uouitq;
se uenerabile quoddam sacrae uirginis tē-
plum aditurum prope Budae moenia: quo
deuotissime facto uoto: repente sponteq; sua
ferrum illud excidit: **LoD.** Duplice boni
Regis pietatem enarrat & quod proprias
salutem neglexit ut totius exercitus in-
columitati consuleret: et quod dei implo-
rauit auxilium qui regibus fauere solē
& sacri quidam homines habeant in tēis:
diuinitatisq; aliquid pre se ferre uideāt:
qua in utraque re aeneam ipsum imitat^r
uideri potest qui semper pius a Marone
nostro describitur: Nam et ipse uulnus
quod hēbat in crure minime deligari
patiebatur ne hostibus letitiam daret:
& tandem ueneris matris subsidio curat^r

est. **Sig** Sed quedam omisimus que in
 maximum tani patris decus & laudem
 referri possunt. Nam cum superiore anno
 Esembeghus ille qui euboeam expugna-
 uit: quam nunc nigrū pontum appellāt
 res suas magnifice gestas coepisset extolle-
 re ibiq; adessent fere omnes insigniores
 Turchi duces: rerumq; bellicarum pitissi-
 mi: maxime uō Alibegol qui acerrimus
 vngarorum hostis semper extitit: detrahe-
 re eiusq; laudem īminuere: q; tot annos
 cum ungaris bella gessisset: & ne unum
 quidem oppidum expugnare potuisset:
 sed pecoribus solum & animalium gregib;
 abigendis agros deuastasset: Alibeghus
 ei hunc īmodum respondisse fertur: Si
 tu cum vngaris bella gessisses: aliter r

profecto cōmemorandū putares: neque
adeo insolesceres uti nunc facis quia cum
græculis & effeminata gente pugnasti: fe-
lix profecto turchorū imperium extitisset
si belli uires quas in ungariā gente consūp-
simus, ad alias nationes intendissemus: i
memini enim ab ipsa ulorū pueritia, exer-
citum nostrum aduersum alios uictores
fere semper extitisse: ab ungaris uō nos se-
penūo deuictos fuisse. An non recordaris
parentes nr̄os solo ianconis nomine sepe
perterritos: ianco enī a Turchis pater nr̄i
regis appellabatur: Cuius hominis tantus
erat terror ut si quando infantes eorū flecterent:
solo ianconis nomine a fletu deterrerent
hoc modo dicentes. Tace: ianco adest: Itaq;
si tibi cum pannoniis dimicandum erit nō

tantopere superbia effeceris. **Lodo.** Propterea
 Iulii Cæsaris nostri res gestæ maiores
 amplioresq: fuerunt q̃ Alexandri qui cū
 indis & asiaticis solum hominib; depug^a
 nit quos facillimum fuit uincere nō pugnā
 res: Cæsar autem cum septentrionalibus ro
 bustissimis uiris signa contulit qui etia
 sola corporum proceritate formidinem in
 ferre poterant: unde & crebro cōmemorare
 solebat pompeii felicitatem cui præcipua
 militiæ gloria de tam umbelli genere ho
 stium contigisset. **Sig:** Volens ergo Tur
 chorum princeps huius Esembeghi fōtūnā
 & uirtutem experiri: magnam armatorū
 multitudinem septuaginta ut dicitur mil
 lium huic tradit qui sperans bene prospe
 req; sibi euenturū ut semper euenerat: r

Turcho iuramento confirmauit / eo exercitu
uniuersam pannoniam se turchorum ditioni
subiecturum : itaque non longe a Belgrado
castra posuit : Cum autem rex in boemia
tunc esset : ad principes regni scripsit ut
quales maximas possent copias comparent
sicque preter spem ab obsidione repellitur
et quis sibi iusta acie pugnatum non est
tamen multis praeliis homines maxime leuis
armature & legiones congressas semper a
nostris superatas sunt : Cum hoc ita gereretur
Essembeghum poenituit consilii sui & mul-
tis precibus in auxilium suum Alibeghum
acceruit : at ille inanem & iactabundum
hominem spreuit quia sibi tamen prius arro-
gauerat : ita ludificatus turpiter abscessit
iureiurando asserens nunquam se amplius huius

arcis obsidionem tentatur: nec turcho de
hac re amplius cogitandum aut sperandū.

Lodo. Stolidum istum Esembeghum comparare
possumus Leuissimo illi gallo qui roma-
nos ad singulare certamen prouocabat:
quem Valerius ualidissimus adolescens
romanus interemit: eiq; Torquem a collo
detraxit unde & Torquatus dictus est:
aut Numano illi qui apud Virgilium
troianos laceſſebat cuius dementiaz pul-
chre caſtigauit Aſcanius. **Sig.** Ad cauſa
belli illius quod cum romano impatore
fuiſſe diximus obregni coronam ab eo
retentam acceſſit & alia: Nam cum Rex
Ladiſlaus genere germanus ad quē ha-
reditario iure ſpectabat vngaria regnū:
puer admodum ēēt a Frederico Cefare de

cuius familia is Ladislaus ortus erat: regna-
re non permittebatur tanq̃ ad imperii pō-
dus rudis adhuc & minime idoneus: qđ
tñ ab eo fingi credebatur ut se vngarie re-
gem faceret: hac igit̃ re cognita Ioannes
interrex siue gubernator ungarie viēnaz
ubi is puer educabatur obsidere coepit: &
cum imperator ciues suos ab obsidione
liberare non posset: nec cuius nec inter-
regi nostro satisfacere: inuito demū Cēsare
Ladislaus in regnum introducit̃: ex quo
elucet maxima fani nostri constantia q̃
cum regnare nullo penitus contradicente
posset: rege tñ legitimo vngarie regnus
vacare non est passus. **Lodo.** Cum .CN. pō-
peto fanum ur̃m conferre possumus qui
Ptolemaum in ægypti regnum reducere

maluit q̄ ipse regnare: aut cum Cato Cesare
 qui Deiotarum armenie ac cappadocie re-
 gem superatum regno suo liberalissime re-
 stituit. **Sig.** Obsidionis illius testis ē viē-
 na ubi in ea parte quæ obsidebat̄ extructę
 sunt turres munitissimę quę ab hac dura
 obsidione appellantur contra Ianconis im-
 petum factę: Vni etiam illarum nomen dedit
 Rex Marchias a captiuitate sua cum ibi
 a Ladislao rege teneretur captiuus. Eoq̄ tē-
 pore in magno discrimine fuit Imperator:
 qui nisi pueri restituisset in regnum: noua
 ēt eius ciuitas quę imperialis est capta r
 fuisset. Iam enim ciues de deditiōe cogi-
 tabant cum Imperator uiribus suis diffi-
 dens clam noctu ciuitatem egressus ēst.

Lodo Audiuimus & nos et uidimus hui' hōinis

pusillanimitatem: parsimoniam: tenacitatem:
auaritiam: miseriam: qui nihil h̄t impera-
toris præter nomen: existimo profecto Caiū
Cesare si prælagire potuiss̄ dignitatem ac
nomen suum adeos potissimū quos ipse de-
uicerat peruenturū: totam stirpem gentem
& stirpem deleturum fuisse ne ullē unq̄
oīo reliquis superēnt. **Sig.** Neque illud
de Iano tacendum arbitror q̄ cum adhuc
uauoda & prefectus ēet: & pp̄ res ab eo
magnifice gestas optimus bellorū ductor ha-
beretur. Sigismundusq; pannoniæ rex & ro-
manorum imperator sine uirili prole uita
excessisset: Rex Ladislaus polonus heredita-
rio iure succedens: breui tempore post coro-
nationem suam maximo exercitu cōpato
cum omnib; tetrarchis & dynastis totiꝝ

regni nobilioribus in turchorum campos ⁊
 quos rigomezetios nostri appellant ut cum
 Turcho manum consereret ꝓfectus est
 neminemꝫ aptiorem Iano inuenit quem
 gerendo bello ducem ꝓficereꝫ qui oꝓum
 consensu dignissimus est iudicatus ad quē
 totius belli summa deferret. Erant autem
 nostri ut fertur supra millia quinquagita:
 quo exercitu etatis nr̃e homines nullum
 in vngaria neꝫ maiorem neꝫ principis
 dignitate ac nobilitate clariorem uiderunt
 illuc. n. totius ungarie robur conuenerat.
 Quindecim aderant barones ut nos dicimꝫ.
 Cardinalis unus sancti angeli uidelicet: Cō-
 stantinopolitanus patriarcha. Cōmuni. n.
 consensu id bellum susceptum esse dicitur
 & pontificis maximi & Imperatoris con-

stantinopolitani: Verum de coniungendo ex-
citu aliter ac n̄ conuenerat accidit. Nā cū
Imperator. constan. de constituendo die le-
gatum quendam suum sibi sanguine coniūc-
tum sed hominem sane imprudentem ad no-
stros misisset ut res tutius sine litteris agi
posset: ad regulum illum Racenum quem
ipsi despote[m] appellant peruenit. is autem
Regulus medium quendam inter Reges n̄r̄s
& Turchum se semper exhibet: et qui fortior
aut felicior sit illi fauet: hic omnem rem
Regulo aperit: qui ueritus ne si nostri in hoc
bello uictores extitissent: ipse quoq; in n̄r̄az
ditionem concederet. Legatum multis largi-
tionibus corrumpit ut quicquid a nostris
responsum fuisset ad eum in reditu reuer-
teretur: ille rediens responsa patefecit. Itaq;

fictitias litteras componunt & alium con-
 gregationis terminum Imperatori constā-
 tinopolitano mentiuntur: neque rettulit cor-
 ruptus se cum Rhaceno fuisse: Ita cum nros
 diu auxilia expectando sua sefellisset opi-
 nio: ad statutum diem indictumque termi-
 num cum adesset Turchus ingentem mul-
 tudinem secum ducens: varia inter nostros
 exoritur sententia: Ianus ut prudentissimus
 imperator cum tanta turba pugnandum dis-
 suadebat Armatores. n. supra ducenta mil-
 lia Turchus habebat: Rex autem noster
 utpote magnanimus princeps fugere tūpe
 existimans non multitudini solum sed
 paucis etiam deum favere dicebat: tēpusque
 pugnandi ad diem tertium proponi iussit.
 Sic enim solent semper nri de dimicandi

die conuenire cum turchis nisi qđ insidiose
geratur: interea deum inuocant nři: deniq;
tertia die orto iam sole pugnam ineunt:
ampliusq; horis septem acerrime dimica-
tum est. Nostri ab innumerabili multitu-
dine undique circumnenti, qđiu potuit
eorum uirtus restiterunt: Tandē ad hoste
uictoria inclinauit: fusiq; sunt nostri
magna strage. Ter tñ exercitus a sano
instauratus: neq; Regi quem iam aut
captum aut capi uidebat deesse uoluit
sed circa globum illum diutissime for-
titer pugnant a confertissimis hostibus
plurimis uulnerib; acceptis, rogatus a
suis qui uulnerato duce animū abiecte-
rant: ne temere in hostes irrumpendo
inutili morte sua cuncta secū traheret:

nam si tum uir ille occubuisse: actū erat
proslus de imperio nro: ex pugna defes-
sus & sauciuf egreditur. **Lodo.** Similem
se prebuit Iohannes Lucio paulo qui cum
apud cannaſ a romanis infelicitur pugna-
tum eſſet Tarentii varronis alteri conſu-
lis ſtultitia & leuitate: collega ſui errores
emendare maluit q̄ proprie ſaluti conſu-
lere. **Sig.** De Rege ipſo uaria quidem
eſt opinio: alii eo proelio interfectum
aſſerunt. alii in Turchi pretorio cū ce-
teris inſigniorib; uiris capite obtrunca-
tum. Ianuſ tñ tanta accepta clade non
animo deiectus eſt ſ; paucis poſt menſi-
buſ q̄cum potuit exercitum collegit: &
ut fama eſt quinquieſ eo anno cū Turcho
confluxit: ſemperq; ſuperior euasiſit:

Lodo. Hæc profecto grauissimo dicendi genere de-
scribenda eent: hæc dignissimā historiam
postularent: multa q̃ litteris mandata sūt
& uetera et noua que ne minima quidem
ex parte cum his conferti possunt. **Sig.**
Audio certe a doctissimis nouissimis hoc
bellum quod expressimus græco sermone
illustratum: solutaq̃ oratione descriptum
ac uersibus celebratum. Omnibus quidem
nr̃is in ore est: nimiumq̃ illius meminisse
necesse ē: multorumq̃ natales ab eo ut olim
a consulib; designantur. **Lodo.** De Rege illo
quoq; mirabilia prædicantur q̃ benignissi-
mus: q̃ clementissimus: q̃ iustissimus q̃ li-
beralissimus extiterit. **Sig.** Immo uō puta-
tur q̃ usq; ad etatem illam illibata uirgini-
tate uitam exegerit: p̃p̃eaq; tanq̃ ex cōscien-

tia bene acte uite mortem contemplisse: for-
 tiq; animo pro christiana fide ueluti gene-
 rosus quidam martyr occubuisse. Hoc tñ
 scias uelim o Lodouice multo plures in eo
 prelio turchos cecidisse q̃ ñros: Confecto .n.
 bello cum occisorū capita recenserent: pro si-
 gulis ñrōrū capitibus quinque turchorū
 traduntur inuenta: unde apud eos puer-
 bum natum cum deum pro adipiscenda
 uictoria precantur non talem prestet qua-
 lem in hoc bello habuere: **Lodo** Romanorū
 & carthaginensium plurima huiusmodi ex-
 titere uictoris ut sepe propius periculo i-
 fuerint qui uicerunt. **Sig.** Antibi uidēt
 tot laborū gradus & patris et filii regias
 coronam meruisse: **Lodo** Mediūfidiū
 non tantum laborasse puto Numam Pō-

Laus m^{xi}.
Matthie

piliū aut Tarquiniū Priscū aut Serui-
um Tullium qui cum peregrini essent: tñ
pp eorū nominis probitatem in regiā po-
puli romani sedem euecti sunt. **Sig.** Neq̃
solum bellicæ laudes & rei militaris peritia
Matthiam nostrum exornat: sed leniores
quoq̃ ille animi uirtutes in eius pectore
plurimum regnant: moderatio: affabilitas:
sermonis lepiditas: dulcissima cū amicis cō-
suetudo: sūma in benemeritos gratitudo: Li-
beralitas inaudita ut quotiens de Germani-
co illo uīro aut Vespasiano Tito audio ī qbus
omnes animi & corporis dotēs cumulatis-
sime fuerunt: Semper Matthiam nostrum
uidere uidear. **Lodo** Est quidem militaris
gloria in rege precipua nec laudabilis solū
sed apprimē necessaria non ad inferendas

sed ad propulsandas iniurias nec perfectus
 princeps putari debet qui militari scientia
 & experientia careat: Vnde magnus Ale-
 xander ex omnibus homeri uersibus illum
 maxime probabat ubi de Agamemnone
 suo inquit βασιλεὺς τὰ γὰρ δοὺς κραττοῖ
 τὸν μῆν' ἰσχυρὸν: bonum regem fortem quoque pu-
 gnatorem esse oportere designans. Quod
 & flaccus monebat Angustam amice pau-
 periem pati robustus acri militia puer
 condiscat & parthos feroces uexet eques
 metuendus hasta: uitamque sub diuo & tre-
 pidis agat in rebus. Sic enee inuitat Al-
 canium Disce puer uirtutem ex me uerumque
 laborem. & Euander Pallantem suum cum
 aenea mittere non dubitauit ut sub eo mi-
 litiam et graue Martis opus tolerare assu-

esceret. Verumtamen incredibile dictum est quod
sibi concilia animos & ciuium & externorum
humanitas regum et principum ut de Ale-
xandro & Cesare legimus quos magis ob eo-
rum mansuetudinem quam fortitudinem mili-
tes tantopere dilexerunt: nam fronte et
oratione magis capiuntur homines quam be-
neficiis ipsis. Sed erga litteras quem animum
habet Matthias uester? **Sig.** Supra quam credi
possit de principe tam magis rebus implici-
to: maxime uero Legendis audiendis quam hi-
storiis delectatur. **Lodo.** Optimum sane
ac regum scribendi genus historia est: nam
ut inquit Cicero historia testis est temporis
lux ueritatis: uita memorie: magistra uite:
nuncia uetustatis. hoc facile concedet omnes.
Quis enim est qui neget cognitionem historicorum

Historia qd

optimo:

optimo cuius regi maxime necessariā ēē:
 Ex historiis .N. cognoscuntur quales exti-
 terint ueteres illi homines immortalitate r-
 digni: cognoscunt eorum in regendo impio-
 ritates & consilia: cognoscuntur in pace &
 bello res illa diuinitus geste admirandaeque
 uirtutes in maximarum laudum genere: qua-
 rum rerum lectione his temporibus noster
 aliquis sapientissimus princeps sumē pot-
 documenta: et in magnis rebus administra-
 dis proponere sibi priscorum hominum cla-
 rissimum lumen: exemplisque & cogitatione
 eorum consilia sua confirmare. Nam et si
 gloriosissimus princeps Matthias suapte
 natura, tam ingenio sapit: tam animo
 audet ut ad gerendas res maximas nullis
 exemplis ueteribus egere uideat: ad omnia

enim ualde ipse suis consiliis: ei non est ne-
cesse uti alienis uestigiis: tñ in isto tanto
lumine & tanta acie ingenii sui si sibi pri-
scorū hominum imaginem proponat: cōfir-
mare pōt se ip̄s: & in omnia suscepta nego-
tia sua cum maiore alacritate incumbere:
cum uideat se ipsum id iudicare & sēire
quod prisci illi uiri iudicauerunt et sensē-
runt. Quotiens clarissimorū uiroꝝ exem-
plis ad capeſſendam uirtutem excitati sūt
principes atq; ad antiquorum imitatiōes
generosā quadam æmulatione incensi &
quemadmodum & Q. Maximus. et P.
Scipionem dicere solitos accepimus cum
maiorū imagines intuerentur: uehemen-
tissime sibi animum ad uirtutem accendi:
& memoria rerū gestarū eam flammam

Q. Maximus

P. Scipio.

egregius uir in pectore crescere que sedari
 prius non poterat q̄ eorum famam & glo-
 riam adaquasset. Quis enim cum in hi-
 storiis legerit. M. Attilium Regulum &
 acerbissimis doloribus & crudelissimis
 suppliciis affici q̄ fidem hostibus datam
 fallere maluisset. non se hoc modo institu-
 at. moriendum potius q̄ aliquid turpiter
 faciendum. Quis cum intellexerit Deciv.
 se ipsum pro ciuium & exercitus incolu-
 mitate deuouisse. non ita se comparet ut
 nullum pro salute patrie periculum su-
 bire formidet. Quis ^{cu} ex historiarum
 monumentis perceperit maiores nostros
 Pythagoram Architam Platonem tanto
 studiorum amore flagrasse ut totus penē
 orbem maximis laboribus peragrarent.

M. Attilius
 Regulus.

Decius.

Pythagoras
 Archita
 Plato

non ardeat incredibili quodam desiderio literarum: Tanta est mihi crede exēplorum uis ut animus et ad difficillima & quæ per-
tinescenda esse uidentur inducere possit.

Themistocles.

Interrogatus Themistocles ille atheniensis sumus uir cur noctu quiescere non posset!

Miltiades

Miltiadis trophæa respondit me oculis sonum capere non sinunt. Et magni Ale-

Alexander.

xandri uictoris ad mentem sepe recur-
tes dormientem Caesarem excitarunt.

Caesar.

Quis ergo negare audeat historiam summa esse cognitione dignissimā: Nam nihil aliud scire nisi quod temporibus nostris factum sit id mihi uidetur semper esse pueros:

Alexander
mameas.

Vnde Alexander Mameas unus ex numero imperatorum in consilio suo precipuos habuit historiarum peritos. propterea quod

33

ex præteritis & antefactis melius atq; matu-
rius futura dignoscuntur. Quæ cum ita sint:
cui mirum uideri debeat si om̃s qui unq̃ fue-
runt clari & optimi principes aut ipsi lettera-
ti extiterunt: aut saltē litteratos in sūmo p̃cio
& honore habuerunt eosq; incredibili quodā
amore prosecuti sunt. Nec. n. aliter ciuitates
recte administrari possent licet pleriq; aliter
arbitrentur qui nullo p̃sidio muniti: nulla
doctrina suffulti: nulla uirtute ornati: nulla
scientia exculti: nullo rerum usu p̃editi ad
rerum publicarū gubernacula impudentis-
sime accedunt: nihil recte fieri putantes ni-
si quod de stultissimo capite suo agat. Om̃i
sapientia inclitum regem Solomonem non
iudeos modo principes sed cunctos supasse
græcos philosophos: regesq; ægyptios atq;

Solomon.

Cato.

orientales constat. Apud Romanos Catonem
superiorem tantum in illa R. E. P. moderatorem
& principem in omni litterarum genere floruisse
se legimus. Qui ne sibi quicquam deesset: etiam
in senectute grecas litteras didicit: et quoties
in senatum veniret: semper librum aliquem
sub ala portare solebat ut si non dum frequen-
tem senatum inueniret: donec congregaretur
lectitare interim aliqua posset ne quid tem-
poris perderet. Scipioni Africano Pauli emy-
lii filio nihil de bonarum artium cognitione
defuit: cum et scripta Terentii ad Scipionem
referantur. Iulio autem Cesari ea cura de
litteris ac litteratis fuit ut magnis premijs
undequaque peritos alliceret: atque ut rema-
nerent qui essent in urbe: constitutis hono-
ribus hortaretur. Se quoque adeo litteris et

Scipio Afr.

Iulius Cesar

dedit ut peritorum omnium iudicio etiā
 doctissimis æquaretur. ita eloquentiæ stu-
 duit Cæsar ut cum Cicerone ipso romanæ
 facundiæ principe ac lumine certaret atq;
 contenderet. Eodem tempore. C. Cæsar p suo
 illo animi uigore prestantissimo legebat:
 scribebat: respondebat: audiebat: & scribentib;
 quaternas aut et septenas dictabat epistolas:
 Tanto studio magnus ille imperator Octavius
 in litteris uersabatur ut horas quas ad legen-
 dum constitutas habebat: eas nunq̃ in alia re
 q̃ in litteris occuparet. omnia sæculi sui bea-
 ta ingenia munificentissime fouit. Nō solus
 orationes s; & dialogos et poemata integra
 patienter audiuit: Et cum frumenti penu-
 ria quodam tempore usq; adeo Romā ur-
 geret ut qui essent peregrini. qui uectū

Cæsar Octavius.

mechanicaz & uiliū artifices uiderentur
ex urbe edicto publico pellerentur. Octauian⁹

Cesar Octauian⁹.

Cesar honestarū artium professores ac nomi-
natim medicos & oratores ut remanerēt ex-

Titul⁹ vespā.

cepit. Titul⁹ Vespasianus cum ingenium ad
quēcūq; uellet promptissimum haberet litte-
ral & arma tractauit: eque consilio bonus
& manu paratus erat: Græce uō ita loquebat^r

Hadrianus

ac scribebat ut natus in ipsa græcia uideret^r:
cantorq; ac scriptor fuit egregius. Hadrian⁹
item amator litterarū doctos et dignitati-
bus subleuauit et opibus perditauit: & iniquū
existimans illos non diuites & honoratos ēē
qui optimas disciplinas et optimos uiuēdi
mores cæteros docerent: & ipse bonas omēs
didicit artes: Modulator præterea cælator:
pictor: fictor excellens fuit: Ingenio ac quicūq;

se uerteret : omnia longe melius manu sua
q̃ qui in eare periti artifices erant fabrica-
uit : Aurelium Alexandrum qui & Mamea
appellatus est ex christiana matre natus,
nulla res unq̃ adeo impediuit quin die
quauiſ temporis partem litteris : partem
armis daret . historiarum uo scriptores atq̃
poetas maxime coluit metu ductus ne qd
de se uituperandum ad posteros memorare .
Theodosius iunior bonarum artium discipli-
nas didicit non solum ut sciret ac peritus ui-
deretur : uerum ut sciens operaret honesta :
et ingenium exerceret ad uirtutem : Labori-
bus enim corpus : litteris uo dedit ingeniu .
dicens humanos sensus sic comprimi et
castigari posse . Martianus litteras quas
iuuenis ac priuato in statu contempserat ,

Aureli' Alex-
der .

Theodosius .

Martianus

imperator factus discere procurauit: quillof
non appellandos homines esse perciperet q
litteras ignorarent. Docti .n. ab indoctis r
tantum differunt q̄tum uiuentes a mōtuis.

Robertus rex. Robertus sicilie rex inditus atq̄ p̄hus incre
pantibus amicis q̄i operam sapientie regib
dare non liceret: quod tantopere in philoso
phie studiis uigilaret: respondere sepe nūo
auditus est se si ita necesse esset regno pri
uari potius q̄ litteris uelle: Quod prius Ale
Alexander magnus. xander magnus ad Aristotelem scripsit
malle se singulari doctrina q̄ singulari
potestate prestare: et cum inter ornāmēta
Darii persarum regis a se deuicti capsu
lam quandam preciosissimā repperisset:
non ad alium usum esse uoluit q̄ ad home
ri sui uaginam & ueluti uestem quandas:

Et cum in siggo ad Achillis tumulum astitisset o fortunate inquit adolestent qui Homerum rerum tuarum preconem inuenisti. et recte quidem: nam nisi homero litterarius principi & parenti ars illa excisisset: idem tumulus qui achillis corpus contexerat: res quoque illius obruisset. **Sig.** His tantis principibus inuictissimus panonicus Rex Matthias adiungi potest quem fidei nostre fortissimum clipeum appellare possumus & debemus qui quod assidue bella gerit acerrima cum gente illa importuna & homini christiano infestissima: tamen et de nouo in pannonia studio erigendo cogitat: & nisi cauetis preclara quedam ingenia uobis eripiet. **Lodo.** Utinam dies illa cito adueniret qua Romanorum regem imperatoresque

Matthiam uideamus: Sic enim & patris et
sua ipsius merita deprecant atq; efflagitant:
et quemadmodum super Matthiam aposto-
latul sortem cecidisse nouimus: ita de altero
matthia nobis sperare conceditur: forte ali-
quando ut ei fors imperatoria contingat:
quod si ut confidimus: euenerit. o qualem
tunc ad Cesarem Matthiam orationem
habebimus: cum in italiam coronationis
gratia proficiscetur: tunc meū in panno-
nos amorem om̃s homines intelligent:

Sig.

Si te orantem o Lodouice Matthias audirẽ.
maiorib; mihi crede: & honoribus et mune-
ribus afficereris ab eo q̃ ab italīs istis tuis
qui mihi tardiores & frigidiores uidentur
q̃ litterarũ tuarũ dignitas postulet: & certe
curabo diligentissime ut ad eius manus

disputatio hec nostra perueniat ut eius
 maiestas intelligat se in italia quoq; habi-
 turum ardentissimum preconem rerum
 gestaru suarum. **Lodo.** Debemus quidez
 hoc facere om̃s quibus dicendi aut scribēdi
 facultas data est ut meritis laudibus af-
 ficiamus generosos principes: hanc enim
 potissimam mercedem uirtus desiderat &
 gloriam: quod officium gratius ēē consue-
 uit si ab iis fortasse prestatur quib; maxie
 conuenit: quiq; aliquo pacto uideantur
 obnoxii quod mihi usu euenire & agnosco
 & fateor: Nam si pannonii pp. eloquētiā
 ferrariam colunt: debet ferrariense inge-
 nium & eloquium pannonios colere & exō-
 nare: Itaq; non desinet Carbo tuus fortissi-
 mum & sapientissimum Regem Matthiā

cum dulci presule Sigismundo suo in nomi-
nis immortalitate coniungere ~

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Finis: